

OPOLSKIE WIADOMOŚCI

REGIONALNE



3/2004

LISTOPAD

ISSN 1733-1811

POLITECHNIKA OPOLSKA BĘDZIE MIEĆ NOWOCZESNY KAMPUS

Nie gorzej niż na Zachodzie

Przy ulicy Prószkowskiej w Opolu, na terenach po jednostce wojskowej, powstaje jedna z największych inwestycji edukacyjnych - kampus Politechniki Opolskiej.

Realizacja całego przedsięwzięcia rozłożona jest kilkanaście lat. Ale już za dwa lata powinien zostać sfinalizowany pierwszy jego etap - budowa części wydziału wychowania fizycznego i fizjoterapii. Całe przedsięwzięcie kosztować będzie 45 mln złotych. 13,5 miliona na realizację pierwszego etapu pochodzi ze Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego. Politechnika Opolska jest więc jednym z największych beneficjentów unijnych pieniędzy w regionie.

- Do starań o pozyskanie funduszy skłoniła nas sytuacja lokalowa - wyjaśnia **prof. Jerzy Skubis**, prorektor PO. - Uczelnia w ciągu minionych dziesięciu lat solidnie się rozrosła. Liczba studentów z 1.200 zwiększyła się do 15 tysięcy. Liczba kierunków zwiększyła się z trzech do piętnastu. Zajęcia odbywają się w 18 rozproszonych na terenie miasta obiektach. Bez nowych terenów i budynków trudno sobie wyobrazić nowoczesną dydaktykę.

W grudniu 2002 roku rektor Politechniki Opolskiej podpisał porozumienie z prezydentem Opola o przejęciu przez uczelnię kompleksu koszarowego przy ulicy Prószkowskiej z przeznaczeniem na utworzenie tam drugiego kampusu. W lipcu 2003 uczelnia stała się pełnoprawnym właścicielem terenów przy ulicy Prószkowskiej.

A kompleks to niemały - 10 hektarów gruntu i około 28 tysięcy



Wizualizacja drugiego kampusu Politechniki Opolskiej. Na pierwszym planie budynek wydziału wychowania fizycznego i fizjoterapii.

cy metrów kwadratowych powierzchni użytkowej w zlokalizowanych budynkach. Ich stan techniczny prof. Skubis ocenia na co najmniej dobry. Na razie dwa budynki (do grudnia 2005 roku) zajmuje Sąd Okręgowy w Opolu, co ma tę dobrą stronę, że zostały one porządnie wyremontowane.

Politechnika od początku działa szybko. Rozpisuje kon-

kurs na koncepcję zagospodarowania drugiego kampusu. Zwycięcą rozwiązanie **Beaty i Adama Szczegielniaków** w opolskiego Arch-Studia, którzy wykonali koncepcję zagospodarowania całości terenu oraz opracowali projekt realizacji pierwszego zadania - wydziału wychowania fizycznego i fizjoterapii. Pozostałe etapy, to przystosowa-

nie budynków dla wydziału elektrotechniki i automatyki. Potem budowa dwóch obiektów biblioteki głównej, wreszcie na koniec - budowa centrum logistycznego i nowa aula uczelniana.

Na razie ważne jest, by w ciągu 24 miesięcy zakończyć etap pierwszy. W nowo budowanym obiekcie mają się znaleźć sale ćwiczeń ruchowych, duża sala gimnastyczna (ponad 400 mkw.), bieżnia lekkoatletyczna, sala gier zespołowych (ponad 1000 mkw.), siłownia (194 mkw.), sala audytorijna oraz pełne zaplecze techniczne i sanitarne. Do tego dochodzi uzbrojenie w media. Obecna sieć, pochodząca z 1934 roku, trzeba będzie przebudować, bo jest niewydolna. Przedsięwzięcie jest więc ogromne. Ale w ocenie władz uczelni realne do sfinalizowania w zapla-

ŚWIĘTO
NIEPODLEGŁOŚCI

Uroczystości w Opolu

Tegoroczne obchody 86 rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości odbędą się w Opolu.

Uroczystości rozpoczną się o godz. 10.00 mszą świętą w Katedrze Opolskiej. Nastąpi tam wyświecenie i wręczenie sztandaru Stowarzyszeniu Rodzina Katyńska.

W południe pod Pomnikiem Bojowników o Polskość Śląska Opolskiego odbędzie się wyświecenie i wręczenie sztandaru oraz nadanie imienia marszałka Józefa Piłsudskiego Gimnazjum nr 8 w Opolu.

Program obchodów przewiduje także okolicznościowe wystąpienia marszałka województwa opolskiego, wojewody opolskiego, prezydenta miasta Opola oraz złożenie kwiatów pod pomnikiem.

nowanym czasie. Zwłaszcza, że lada chwila przetarg wyłoni wykonawcę zadania.

Docelowo na Prószkowskiej znajdzie się siedem kierunków studiów, które kształcić będą od 7 - 8 tys. studentów. - Będzie to baza w pełni konkurencyjna z uczelniami zachodnimi - ocenia prof. Skubis. - Przeniesienie prawie połowy uczelni do nowego kampusu rozładuje ciasnotę na pozostałych kierunkach nauczania. Niektóre budynki rozproszone w mieście będzie można sprzedać. Scalenie uczelni wpłynie więc na zmniejszenie kosztów jej funkcjonowania.

Nikt też nie ma wątpliwości, że uruchomienie kampusu zmieni jakość życia na opolskim Zachodzie. Studenci przecież będą tam wynajmować mieszkania, stołować się, bawić.

Maria Szyłska

PRODUKT, USŁUGA, EKSPORT

Opolska marka po raz drugi

25 listopada br. poznamy laureatów konkursu „Opolska marka 2004”. Wyłoni on najlepszy opolski produkt, usługę i eksportera.

Opolska marka do kalendarza imprez wojewódzkich weszła w roku ubiegłym, zastępując dwa inne konkursy - „Elitę Opolskich Eksporterów” oraz „Najlepszy produkt Opolszczyzny”.

- Uznaliśmy, że takie rozwiązanie będzie dużo lepsze - wyjaśnia Ryszard Galla, wice-marszałek województwa. - Podniesie prestiż naszego konkursu, pozwoli na lepsze promowanie jego zwycięzców, pokaże potencjał gospodarczy regionu. Posiadanie tytułu „opolskiej marki” będzie świadectwem, że mamy do czynienia z nowoczesnym wyrobem, godnym polecenia, o wysokim poziomie jakości. Chcemy bowiem, by „opolska marka” kojarzyła się z czymś wyjątkowym.

Organizatorami konkursu są Urząd Marszałkowski, Izba Go-

spodarcza „Śląsk”, Stowarzyszenie Promocji Przedsiębiorczości oraz Euro Info Centre w Opolu.

Aby dać szansę zarówno małym, jak i dużym firmom, konkurs rozgrywany jest w dwóch kategoriach - małych i średnich przedsiębiorstwach oraz przedsiębiorstwach dużych. Udział w nim biorą firmy, które mają swoją siedzibę na terenie Opolszczyzny. Zgłoszone przez nich wyroby oraz usługi ocenia jury. W jego skład wchodzi przedstawiciel instytucji i organizacji okołobiznesowych. Ich werdykt poznamy 25 listopada na uroczystym podsumowaniu konkursu, które odbędzie się w Teatrze im. Jana Kochanowskiego.

Niezależnie od wybranego jury prawo do oddania głosu ma każdy z mieszkańców Opolszczyzny. Poniżej drukujemy listę rekomendowanych przez komisję wyrobów, usług oraz eksporterów. Prosimy o głosowanie na swoich ulubieńców.

Szył

TRZEBA SIĘ WSZĘDZIE PROMOWAĆ

Przedstawicielstwo w stolicy

21 października oficjalnie otwarto Wspólne Biuro Województwa Opolskiego i Autonomicznej Wspólnoty Galicji w Warszawie. Inicjatywa ta jest wynikiem współpracy zapoczątkowanej w 1999 roku pomiędzy Województwem Opolskim a Autonomiczną Wspólnotą Galicji.

To sytuacja i dynamika zmian wokół wymusiła na nas otwarcie przedstawicielstwa w Warszawie - stwierdził marszałek Grzegorz Kubat. - Dziś nie możemy czekać, aż ktoś odwiedzi nasz region lub zechce w nim zainwestować. Dzisiaj trzeba aktywnie się promować i wykorzystywać pojawiające się szanse. Będziemy w miejscu ważnych wydarzeń, ułatwimy sobie naszą codzienną współpracę z warszawskimi instytucjami. Mam nadzieję, że otwarcie biura pomoże też potencjalnym inwestorom - zaopiekujemy się nimi już w Warszawie, a u nas, na miejscu, będzie im pomagać działające przy Agencji Rozwoju Opolszczyzny Centrum Obsługi Inwestora, które poprowadzi ich do konkretnych gmin.

Zadaniem szefa opolskiego biura w Warszawie (jest nim Damian Pelc) będzie reprezentowanie interesów samorządu województwa opolskiego

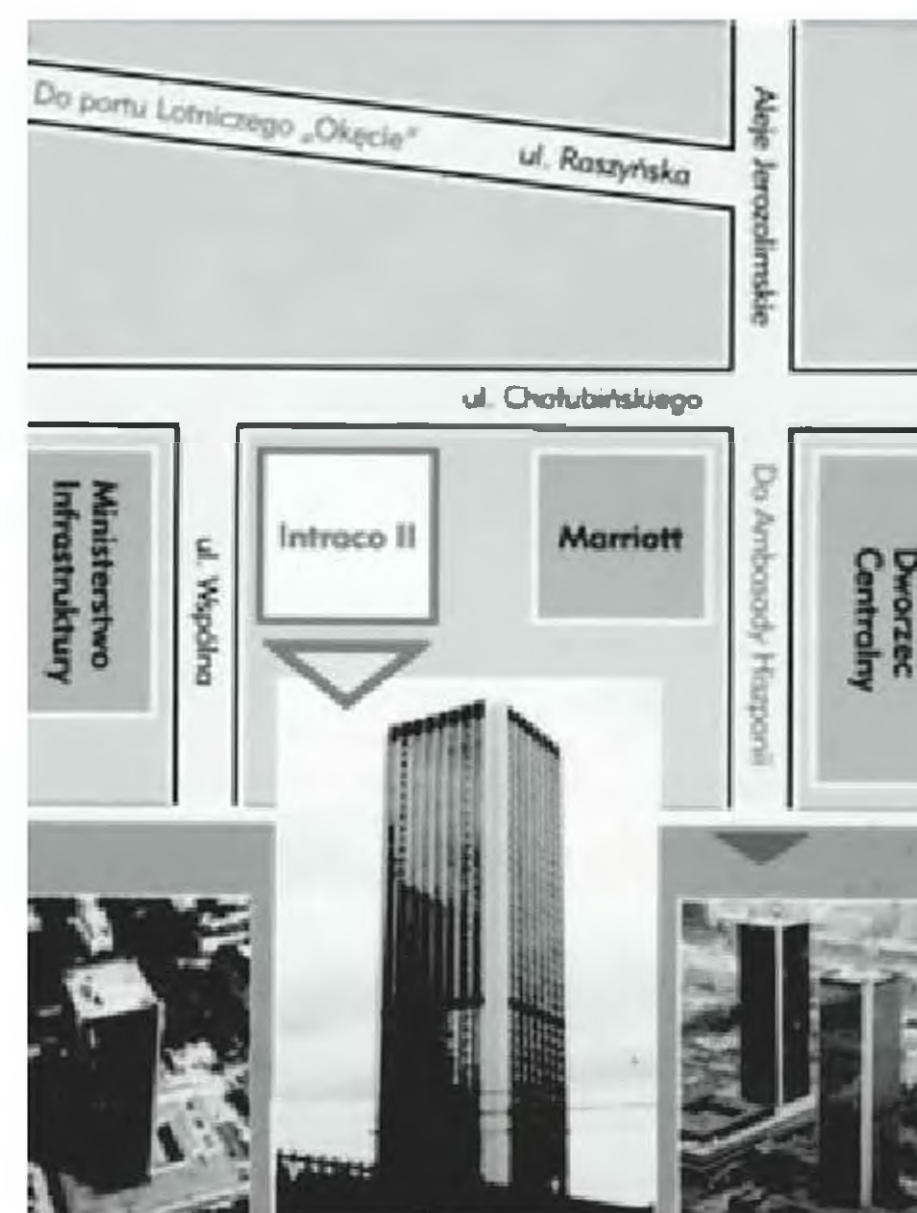
go wobec instytucji administracji państwowej i publicznej oraz rozmaitych organizacji i stowarzyszeń, a także promocja naszego regionu, a szczególnie jego potencjału inwestycyjno-gospodarczego. Biuro będzie również nawiązywać kontakty i inicjować nowe formy współpracy z różnymi instytucjami, ściśle współpracować z przedstawicielstwem Galicji, reprezentowanym przez Instytut Promocji Gospodarczej IGAPE (dysponuje on informacjami na temat regionu Galicja, a także prowadzi doradztwo dla poten-

cjalnych inwestorów polskich i galicyjskich).

Damian Pelc, który reprezentuje Opolszczyznę w Warszawie, jest pracownikiem Departamentu Współpracy z Zagranicą i Promocji Regionu Urzędu Marszałkowskiego. Został wyłoniony w ramach konkursu ogłoszonego przez Zarząd Województwa. Jest magistrem prawa i administracji, absolwentem Krajowej Szkoły Administracji Publicznej. Wcześniej pracował m.in. w Ministerstwie Transportu i Gospodarki Morskiej oraz w instytucjach europejskich.

JAK DO NAS DOTRZEĆ

BIURO WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO I AUTONOMICZNEJ
WSPÓLNOTY GALICJI W WARSZAWIE
00-613 Warszawa, ul. Chałubińskiego 8, 36 piętro



**Przedstawicielstwo
Województwa
Opolskiego:**
tel. +48 22 830 13 19,
fax +48 22 830 13 18,
e-mail:
opolskie-biuro@umwo.opole.pl

**Przedstawicielstwo Galicji
(IGAPE):**
tel. +48 22 830 13 20
tel., +48 22 830 13 21, fax
+48 22 830 01 38,
e-mail:
promocion@igape.es
www.igape.es

JAK ZACHĘCIĆ INWESTORÓW ZAGRANICZNYCH

Ulgi i autostrady

Z inicjatywy Urzędu Marszałkowskiego, Agencji Rozwoju Opolszczyzny oraz Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych odbyła się 27 października br. w Opolu regionalna konferencja gospodarcza na temat roli regionu w pozyskiwaniu inwestycji zagranicznych. Spotkanie adresowane było do opolskich przedsiębiorców i samorządowców.

Na Opolszczyźnie ulokowało się 47 obcych inwestorów. Największy jest udział kapitału holenderskiego, francuskiego, belgijskiego.

Zdaniem dr Jadwigi Szymańskiej, doradcy Zarządu PAIiIZ, obcy inwestorzy stawiają coraz wyższe wymagania. Interesują ich duże tereny pod budownictwo, z uregulowanym statusem własnościowym, doprowadzonymi mediami, drogami dojazdowymi, bliskim sąsiedz-

twem autostrady. Oprócz tych warunków pytają o wszelkiego rodzaju ulgi i zachęty.

Na pytanie: co przekonało inwestorów do ulokowania kapitału w Polsce padały takie odpowiedzi:

możliwość wzrostu gospodarczego (62 proc.), niskie koszty pracy (61 proc.), wielkość rynku (59 proc.), niskie koszty produkcji (53 proc.), wysokie kwalifikacje siły roboczej (52 proc.).

Kapitał w Polsce

W kraju działa około 50 tysięcy firm z kapitałem zagranicznym. Największy jego napływ odnotowano w roku 2000 (podobnie było na świecie). W roku ubiegłym wartość zagranicznych inwestycji wyniosła 72 mld dolarów. Zarówno prognozy gospodarcze, jak i dane GUS, wskazują, że obecny rok będzie lepszy od 2003, ponieważ w pierwszym półroczu napływ inwestycji był większy o 0,05 mld dolarów, a swój kapitał ulokowało w Polsce o tysiąc firm zagranicznych więcej, niż w analogicznym okresie roku ubiegłego.

Czesi i Słowacy, uważani dotąd za tygrysy Europy, odnotowują blisko 60 procentowy spadek inwestycji zagranicznych. Wśród ekspertów gospodarczych panuje przekonanie, że Polska będzie w najbliższych latach krajem, gdzie nastąpi kumulacja inwestycji zagranicznych. Ich napływ spodziewany jest w takich gałęziach jak: motoryzacja, centra usługowe (finansowo-księgowe), sektor medyczny, sektor obronny.

72 proc. kapitału napływa do nas z Unii Europejskiej, 15 proc. z Ameryki. Naszymi największymi partnerami są Francja, Niemcy, Niderlandy, USA.

NAJLEPSZY PRODUKT I USŁUGA ROKU 2004 - TWÓJ GŁOS JEST WAŻNY
W tegorocznej edycji Jury nominowało 21 produktów i usług, spośród których mogą Państwo wybrać najlepsze:

PRODUKT - OXOPLAST: O, NB, IB - Zakłady Azotowe "Kędzierzyn" SA - Kuchnia Alergika - NUTRICIA Polska Sp. z o.o. - Wymiennik z węzownicą spiralną kwadro - PPHU GALMET SDR. GALARA S.J. - Michałki Piastowskie - Przedsiębiorstwo Wyrobów Cukierniczych ODRA S.A. - Mebles wypoczynkowe - PROGRAM KLER C140 - KLER S.A. - Pionizator rehabilitacyjny dla osób z mózgowym porażeniem dziecięcym - Zakład Sprzętu Ortopedycznego i Rehabilitacyjnego "KORFANTÓW" Sp. z o.o. - Stół bilardowy "MANHATAN" - PPHU "LISSY" - Mebles Kuchenne K 602 GOUARDA - MEBEL RUST, Marian Rust - Ser TARTARE Delikatny - TOSKA Sp. z o.o. - Automatyczne i półautomatyczne pakowarki kątowe TZ - TERMOPAK H.	USŁUGA - Montaż kotłowni - REMAK SA - Montaż izolacji termicznych akustycznych, ogniochronnych - R&M Industrial Services Polska Sp. z o.o. - Ochrona osób i mienia - Gwarant Agencja Ochrony i Detektywistki Sp. z o.o. - Izolacje termiczne oraz elektryczne ogrzewanie wspomagające izolacje - R&M IZOP Izolacja i Serwis Przemysłowy Sp. z o.o. - Usługi laboratoryjne - Zakłady Azotowe "Kędzierzyn" SA - Wykonanie klisz fotopolimerowych dla drukarni fleksograficznych - Chespa Sp. z o.o. - Regularne Przewozy Autokarowe - Prywatne Biuro Podróży Sindbad - Oprogramowanie do obsługi biuletynu informacji publicznej - Netkoncept.com s.c. G. Przewłocki, G. Zieleźny, S. Milewski, M. Chudy - Tłumaczenia, szkolenia - sowabusiness services Ewa Rogozińska - Produkcja Telewizyjna i Filmowa - Produkcja Telewizyjna i Filmowa tress-FILM - Doradztwo, produkcja i montaż mebli
--	--

Prosimy głosować na jeden wybrany produkt i jedną usługę spośród poniżej podanych. Głosować mogą Państwo przesyłając załączony kupon na adres: ARO SA, ul. Pl. Wolności 4-5, 45-018 Opole, lub e-mail: biuro@aro.pl do 10 listopada 2004.

KUPON	OPOLSKA MARKA 2004	Plebiscyt Publiczności
GŁOSUJĘ NA:		
W KATEGORII PRODUKT		
W KATEGORII USŁUGA		
IMIĘ I NAZWISKO, ADRES, TELEFON		

Wszelkich informacji o Konkursie udziela:
EURO INFO CENTRE
ul. 1 Maja 30A, 45-355 Opole
tel./fax: 442 61 45, tel: 442 61 46-47
e-mail: iwondrozda@eic.opole.pl
http://www.eic.opole.pl

Projekt współfinansowany ze środków Kontraktu Województwa Opolskiego na rok 2004

PUBLICYSTA I SAMORZĄDOWIEC

Honorowi Obywatele Opolszczyzny



Zbyszko BEDNORZ



Hans Josef VOGEL

Zbyszko BEDNORZ, nestor opolskich pisarzy i Hans Josef VOGEL, burmistrz niemieckiego Arnsbergu, otrzymali tytuły Honorowych Obywateli Opolszczyzny.

Sylwetkę Zbyszko Bednorza przybliżył Harry Duda, prezes Opolskiego Oddziału Związku Literatów Polskich.

- Zbyszko Bednorz związany jest z naszym regionem od ponad 50 lat - stwierdził. - Jest nie tylko poetą i pisarzem, ale także publicystą, znanym działaczem społecznym, emerytowanym profesorem Uniwersytetu Opolskiego. Dał Śląskowi "dobro moralne, intelektualne i artystyczne".

W latach II wojny światowej napisał - na polecenie Delegatury Rządu na Kraj - książkę o Śląsku pn. "Śląsk wierny Ojczyźnie". Walczył i działając w okupowanej Warszawie często mówił, że nad Wisłą myśli o Odrze. Jest uczestnikiem Powstania Warszawskiego. Po wojnie represjonowany, w latach 1949-51 przebywał w więzieniu. W 1945 roku osiedlił się w Opolu. Tu redagował "Gościa Niedzielnego", "Dziś i Jutro", tygodnik "Katolik".

Pracował w Instytucie Śląskim w Opolu. Prowadził badania nad opolską literaturą ludową. Do 1980 roku (do momentu przejścia na emeryturę) kierował Pracownią Historii Kultury Polskiej na Śląsku.

W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych był prezesem i wiceprezesem opolskiego oddziału Związku Literatów Polskich, współorganizował Zjazdy Pisarzy Ziemi Zachodnich i Północnych.

Jest autorem 25 książek poetyckich, beletrystycznych, eseistycznych-wspomnieniowych - m. in. "Śląsk wierny Ojczyźnie", "Ręce wzniesione", "Dyszlem i parą", "Lata krecie i orłowe", "Do wyjaśnienia", "Gniazdo wędrujące".

Dziękując za to wyróżnienie Zbyszko Bednorz powiedział: - Składam pokłon Ziemi Opolskiej za to, że mogłem być tak wysoko podniesiony.

O przyznaniu tytułu Honorowe-

go Obywatela Opolszczyzny dla Hansa Josefa Vogla występował burmistrz Olesna, Edward Flak. On też przedstawił jego osobę.

- Burmistrz miasta Arnsberg jest człowiekiem, którego działania od wielu lat skierowane są na budowanie i rozwijanie więzi partnerskich pomiędzy miastami i społecznościami - mówił.

Hans Vogel ukończył elitarną Wyższą Szkołę Administracji w Speyer w zakresie prawa, filozofii i polityki. Kierował rozgłośnią radiową Landesfunkhaus Sachsen Drezno.

Od 1993 roku pełnił funkcję dyrektora miasta Arnsberg, a od 1999 roku jest jego burmistrzem. Stale współpracuje z Instytutem Społeczno-Gospodarczym w Bonn, zajmując się zachodzącymi w Europie zmianami gospodarczymi oraz prawami konkurencji. Nadzoruje prace Parlamentarnej Komisji Śledczej w Ladtagu w sprawie nielegalnych finansów partii politycznych. Jest autorem licznych publikacji dotyczących Polski i Europy Środkowej. W czasie stanu wojennego Hans Josef Vogel odwiedzał nasz kraj, kontaktując się z krakowskimi studentami.

Burmistrz Arnsberga wiele zdziałał dla pozyskania dla Olesna kapitału inwestycyjnego - z jego inicjatywy odbyło się spotkanie władz gminy z niemieckimi przedsiębiorcami i projektantami. Współpraca obu samorządów zaowocowała powstaniem Towarzystwa Przyjaciół Olesna w Arnsbergu.

- Uhonorowanie mojej osoby, to uhonorowanie partnerstwa - stwierdził w swej wypowiedzi Hans Josef Vogel. - Jest dla mnie bodźcem, by zacieśnić współpracę z województwem opolskim, znajdować mu przyjaciół także w innych państwach Europy. Szył

PRZYDAŁBY SIĘ SOLIDNY MECENAT

Sport nie dzieli

Tylko 7 proc. polskiego społeczeństwa uprawia czynny wypoczynek, za to aż 80 procent młodzieży ma wady kręgosłupa.

Te zatrważające wyniki zaprezentował na ostatniej sesji sejmiku województwa poseł **Kazimierz Pietrzyk**, członek sejmowej Komisji Kultury Fizycznej i Sportu. Pretekstem była ocena stanu organizacyjnego kultury fizycznej i sportu w województwie opolskim.

Bazę - jak wynikało z tego raportu - mamy nienajgorszą. Z dopłat do stawek w grach liczbowych w latach 1999-2003 oddano w naszym województwie 59 obiektów sportowych. Jedynie 13 gmin nie posiada pełnowymiarowych sal gimnastycznych.

- Skoro taka dobra jest baza, to dlaczego takie kiepskie wyniki osiągają nasi zawodnicy, dla-

czego tak mało ludzi uprawia sport - pytali radni.

- Co z tego, że przy szkole powstaje nowa sala do ćwiczeń, skoro po godzinie 15.00 zamknięta jest na głucho - zauważył radny MN, **Bruno Kosak**.

- Jak mamy zadbać o zdrowie młodzieży, gdy dochodzą ze szkół niepokojące sygnały o likwidacji dodatkowej godziny wychowania fizycznego - sygnalizował **Norbert Lysek** (SLD).

- Sport, jest nie mniej ważny od gospodarki. Bez wsparcia samorządu nie zaistnieje. Nie możemy apelować, by ludzie masowo uprawiali czynny wypoczynek i jednocześnie podnosić do 10 złotych bilety wstępu na basen - dodawał **Tomasz Garbowski** (SLD). - Bez systemu stypendialnego na pewno nie uda się zatrzymać odpływu sportowców z Opolszczyzny.

- W naszym regionie powinniśmy powołać fundację sportu, wspierać sport akademicki i ma-

sowy, dobrze adresować pieniądze przeznaczone na kulturę fizyczną - stwierdził **Piotr Wach** (PO). - Jeśli państwo - a tak ostatnio poinformowała „Rzeczpospolita” - w ostatnich czasach udzieliło pomocy publicznej swoim podmiotom gospodarczym na poziomie 20 mld złotych, to śmiem twierdzić, że ułamek tej kwoty byłby zbawienny zarówno dla sport, jak i młodzieży.

W przyjętych przez sejmik wnioskach znalazły się postulaty, by zwiększyć nakłady na kulturę fizyczną i sport, wprowadzić system stypendialny oraz premiovanie klubów za osiągnięcia sportowe, wspierać organizacje tych imprez sportowych, które promują region.

Komisja Edukacji, Nauki i Kultury Sejmiku Województwa ufundowała upominek księdzu **Zygmuntowi Lubienieckiemu** („Encyklopedię sportu”) z wyrazami uznania dla jego działalności jako kapelana sportu. **Ponieważ ksiądz Lubieniecki - ze względu na stan zdrowia - nie był na sesji obecny, upominek zostanie mu doręczony przez Biuro Sejmiku.**

Pytanie do



Jolanty MALINOWSKIEJ
radnej LPR i lekarza

Lepiej zapobiegać

- Dlaczego ruch i rekreacja mają tak duże znaczenie dla naszego zdrowia?

- Postęp techniczny doprowadził do wielu osiągnięć eko-

nomicznych, ale też zrodził wiele zagrożeń dla zdrowia człowieka. Siedzący tryb życia i wadliwe odżywianie, sprawiają, że coraz częściej odczuwamy bóle kręgosłupa, że nękają nas zawały serca. Coraz więcej dzieci i młodzieży ma wady postawy ciała. Powiedzenie "ruch, to zdrowie" ma pełne pokrycie w badaniach medycznych. Wystarczy codzienna i systematycznie uprawiana gimnastyka, by wzmocnić aparat mięśniowy i więzadłowy kręgosłupa i stawów. Poprzez odpowiednio dobrane ćwiczenia możemy

wpływać na czynności narządów wewnętrznych, pobudzając wymianę gazową, a więc doprowadzając do ich lepszego utlenienia. Gimnastykę, tę najprostszą z form ruchu, polecam najmłodszym i najstarszym.

Pieniądże włożone w profilaktykę odzyskamy w sposób wielokrotny. Bo lepiej zapobiegać chorobom, niż je leczyć. Niestety, programy profilaktyczne finansowane przez NFZ są z roku na rok mniejsze. Dlatego o swoje zdrowie i kondycję powinniśmy zadbać sami. Im będziemy aktywniejsi ruchowo, tym dłużej będziemy żyli.

PROGRAM NIWKI

Będą pieniądze i wykładowcy

Marszałek województwa opolskiego, Grzegorz Kubat oraz Helmut Schöps, konsul generalny Niemiec we Wrocławiu, podpisali 22 października 2004 roku porozumienie dotyczące kształcenia nauczycieli języka niemieckiego w Niwkach.

Strona niemiecka zadeklarowała współudział finansowy (kwota 112 tys. złotych) oraz pomoc w pozyskaniu wysokiej klasy wykładowców (są to głównie pracownicy Instytutu Gethego w Kolonii).

- Opolski samorząd wojewódzki - przypominał marszałek Grzegorz Kubat - przeznaczą w tym roku na funkcjonowanie programu Niwki kwotę 120 tysięcy złotych. Pieniądze zostaną wykorzystane na wynagrodzenia wykładowców, noclegi, dowóz uczestników.

Od 1989 roku Centrum Kształcenia w Niwkach przeszkoliło ponad 500 osób. Ostatnio doskonałą tu swój warsztat nie tylko nauczyciele języka niemieckiego, ale także specjaliści z innych przedmiotów (matematyki, fizyki, geografii), którzy prowadzą zajęcia w języku niemieckim.

- Zainteresowanie taką formą kształcenia jest



Od lewej Józef Macharczyk z opolskiego konsulatu, konsul generalny, Helmut Schöps i marszałek Grzegorz Kubat.

ogromne - twierdzi **Danuta Humeniuk**, dyrektor Departamentu Edukacji. - Zgłaszają się do nas nauczyciele z różnych stron kraju.

Konsul Helmut Schöps zauważył, że mimo wielu cięć budżetowych, które wprowadza jego kraj, kwota przewidziana na dofinansowanie programu dokształcania nauczycieli w Niwkach pozostaje w tym roku na niezmiennym poziomie. - Ośrodek - stwierdził - wypracował sobie doskonałą markę i znany jest z wysokiego poziomu kształcenia. (Ms)

MINISTER DĄBROWSKI NA OPOLSZCZYZNIE

Ruszyła Opolska Zachęta



Odsłonięcie pomnika Jerzego Grotowskiego. Na zdjęciu od lewej: Ryszard Zembaczyński, Waldemar Dąbrowski, Ewa Rurynkiewicz, Stanisław Nicieja, Dorota Simonides, Maja Komorowska.

27 września - udziałem ministra kultury, Waldemara Dąbrowskiego i Aliny Magnuskiej, dyrektora Narodowego Centrum Kultury - odbyło się inauguracyjne posiedzenie Opolskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych.

Towarzystwo powstało z inicjatywy ludzi kultury naszego województwa - twórców i animatorów. Jego głównym zadaniem będzie tworzenie regionalnej kolekcji sztuki współczesnej.

Minister Dąbrowski, który jest inicjatorem programu „Zna-

ki Czasu”, ma ambicję, by stworzyć na bazie kolekcji regionalnych reprezentatywną kolekcję sztuki współczesnej.

Koordinatorami tego programu w naszym regionie zostali wicemarszałek Ewa Rurynkiewicz oraz senator RP Stanisław S. Nicieja. Będą oni zachęcać opolskich ludzi kultury, mecenasów i animatorów do organizacji opolskiej kolekcji, do promocji tego programu w regionie, do prowadzenia działań edukacyjnych i popularyzatorskich.

Podczas swojej wizyty w Opolu minister Dąbrowski przekazał czek na 100 tys. złotych dla opolskiej kolekcji sztuki współczesnej, a także pierwsze dzieła - obraz Grzegorza Stachanczyka „Polonia” oraz dwie prace Józefa Szajny.

Minister kultury dokonał także odsłonięcia pomnika Jerzego Grotowskiego, który swoją reżyserską działalność rozpoczął w opolskim Teatrze 13 Rzędów.

Pomnik Grotowskiego stanął na Wzgórzu Uniwersyteckim w Opolu, obok Collegium Maius. Na uroczystość zaproszono uczniów i współpracowników Jerzego Grotowskiego - m.in. Maję Komorowską i Macieja Prusa, brata Jerzego, prof. Kazimierza Grotowskiego, a także przedstawicieli Ośrodka Badań Grotowskiego z Wrocławia. (VR)



Minister Waldemar Dąbrowski przekazuje czek na 100 tys. złotych dyrektor Muzeum Śląska Opolskiego, Krystynie Lenart-Juszczewskiej.

Nowa stacja dializ

30 września br. w Szpitalu Wojewódzkim w Opolu otwarta została stacja dializ.

Dzięki niej z dobrodziejstw sztucznej nerki korzystać będzie mogło 65 pacjentów, na których czeka 11 nowoczesnych stanowisk (łóżko plus sztuczna nerka firmy GAMBRO).

Remont oraz wyposażenie stacji kosztowały ponad 600 tys. złotych. Zostały sfinansowane z kontraktu wojewódzkiego 2004 roku oraz z wpłat sponsorów. Roboty trwały zaledwie dwa miesiące. Opolska stacja dializ

zmieniła swoją siedzibę po raz trzeci. Pierwsza mieściła się w budynku przy ulicy Kośnego. Kolejna w budynku oddziału pulmonologii, obecna na ulicy Katowickiej, w głównym skrzydle szpitala.

Obecny na uroczystości otwarcia dr Ryszard Kwieciński, regionalny konsultant ds. nefrologii, przypomniał chwile sprzed 32 lat, gdy opolska dializa zaczynała raczkować. Początkowo był to skromny oddział, z dwoma stanowiskami. Pierwsza pacjentka oddziału przeżyła bez nerek dziewięć miesięcy - dzisiaj ludzie bez nerek żyją po 25 lat.

OPOLE W MARSZU NADZIEI

Z rakiem można wygrać



„Marsz Nadziei” zgromadził setki Opolan.

16 października 2004 roku województwo opolskie po raz pierwszy włączyło się do ogólnopolskiej akcji Marsz Nadziei, organizowanej przez Polską Unię Onkologii i inne organizacje walczące z chorobami nowotworowymi.

Celem tej akcji jest manifestacja potrzeby zjednoczenia się wszystkich w walce z chorobami nowotworowymi.

mi nowotworowymi i silne zaakcentowanie konieczności przyspieszenia prac nad wdrożeniem ustawy o Narodowym Programie Zwalczania Chorób Nowotworowych.

Opolski Marsz zorganizowali: Wojewódzki Ośrodek Onkologii, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu i Stowa-

rzyszenie "Amazonki". Wzięło w nim udział około 150 osób, wśród nich także wiele takich, które przezwyciężyły tę chorobę.

Akcję w naszym regionie objął swoim patronatem marszałek województwa Grzegorz Kubat, który potwierdził, że jednym z priorytetów działania samorządu województwa w sferze ochrony zdrowia jest rozwój lecznictwa onkologicznego. VR

AKCELERATOR W OPOLU

Wiązką w nowotwory

Pod koniec grudnia tego roku pierwsi pacjenci opolskiej onkologii będą mogli skorzystać z nowoczesnego akceleratora.

Urządzenie, zwane inaczej przyspieszaczem liniowym, służy napromieniowaniu chorych na raka. Zabiegi o jego pozyskanie trwały dwa lata.

Aparat, który kosztował 8,5 mln złotych, do Opola trafił 20 października br. Dotarł z Anglii tirem w częściach. Około dwóch - trzech tygodni potrwa ich montaż, a potem dostrojenie aparatury. Działanie urządzenia będzie wspomagane przez komputerowy program planowania leczenia.

Producentem akceleratora jest brytyjsko-holenderskie konsorcjum "Elektra". To ono wygrało przetarg na dostawę urządzenia. Aparat zostanie zainstalowany w specjalnym bunkrze, który budowany był pod jego potrzeby. Inwestycja



Rozładunek urządzenia trwał kilka godzin.

kosztowała 7,3 mln złotych. Pieniądze na ten cel pochodziły z kontraktu województwa opolskiego na rok 2004.

Nowoczesny akcelerator zmieni jakość leczenia. Będzie można precyzyjnie naświetlić tylko te miejsca, gdzie znajduje się nowotwór, bez naruszania zdrowych tkanek - wyjaśnia dr Wojciech Redelbach, szef opolskiej

onkologii. W Opolskim Ośrodku Onkologii rocznie poddaje się naświetlaniu około 900 osób. Stary akcelerator funkcjonował przeszło 25 lat i należał do najstarszych (i mocno awaryjnych) tego typu urządzeń w kraju. Teraz będzie wykorzystany w mniej skomplikowanych przypadkach. Szyl

OPOLSZCZYZNA NA UKRAINIE

Łączy nas wiele



Na Ukrainie zaprezentował się opolski zespół „Pech”.

Fot. Mariusz Przygoda

Niemal w trzecią rocznicę podpisania partnerskiej umowy pomiędzy województwem opolskim a Obwodem Iwano-Frankiwskim odbywały się obchody dni kultury polskiej na Ukrainie.

W ramach tych obchodów zorganizowano wyjazd do Iwano-Frankiwska opolskich artystów i ludzi związanych z kulturą. W Dniach Kultury Województwa Opolskiego trwających od 8 do 10 października uczestniczyli m.in. Zespół Taneczny „Pech”, Opolskie Studio Piosenki, Kwintet Dęty Filharmonii Opolskiej, a także literaci, dyrektorzy instytucji kultury oraz przedstawiciele nauki. W uroczystym koncercie na zakończenie obchodów wzięli udział przedstawiciele władz województwa opolskiego i Obwodu Iwano-Frankiwskiego - w oficjalnej delegacji z Opola byli m.in. marszałek **Grzegorz Kubat**, wicemarszałek **Ewa Rurynkiewicz** i przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego, **Andrzej Mazur**.

Nasza wizyta na Ukrainie udowodniła, że w kulturze polskiej i ukraińskiej wiele jest wspólnych elementów, wiele wspólnych wartości, że potrafimy śpiewać te same piosenki, że podobnie reagujemy na muzykę. Nasze zespoły były witane bardzo gorąco, a publiczność na koncertach najsilniej oklaskiwała to, co i my określamy mianem „znane i lubiane”.

Interesujące były także spotkania, w których wzięli udział literaci, ludzie kultury i naukowcy. Podczas spotkań na Uniwersytecie Przykarpacim rozmawiano o możliwościach współpracy z Uniwersytetem Opolskim. Uczelnia w Iwano-Frankiwsku ma podobny rodowód do Uniwersytetu Opolskiego - również powstała na bazie wyższej uczelni

pedagogicznej, kształci kilkanaście tysięcy studentów, w tym około 160 osób na polonistyce, w jedynym centrum polonistyki na Ukrainie. Ukraińscy naukowcy i studenci chcieliby skorzystać z naszych doświadczeń w dziedzinie pozyskiwania funduszy przedakcesyjnych, planują także powołanie na uniwersytecie centrum ds. spraw europejskich. Wiele wskazuje na to, że będziemy mogli im w tym pomóc, nawiązując regularną współpracę z tą uczelnią.

Z kolei spotkanie literackie w Bibliotece Głównej Obwodu Iwano-Frankiwskiego zgromadziło wielu przyjaciół Polski i polskiej literatury, ale stało się także okazją do zapoczątkowania roboczych kontaktów z Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Opolu. Przebywający na Ukrainie dyrektor WBP, **Tadeusz Chrobak** zaprosił do odwiedzenia Opola dyrektorkę tamtejszej biblioteki, obiecał wzbogacenie polskiego księgozbioru w Iwano-Frankiwsku.

Podczas wizyty na Ukrainie nie zabrakło także spotkań z Huculszczyzną i wspaniałą kulturą tego regionu - w Kołomyi odwiedziliśmy Muzeum Huculszczyzny i jedyne w swoim rodzaju Muzeum Pisanki, w którym prezentowane są malowane jajka niemal z całego świata. Teraz wzbogaciło się ono o wspaniałą kolekcję opolskich kroszonek, które przywiózł ze sobą dyrektor Muzeum Wsi Opolskiej, **Jarosław Gałęza**.

Podczas rozmów oficjalnych ustalono, że w grudniu przyjadą do Opola przedstawiciele Iwano-Frankiwska, aby podyskutować o realizacji wspólnych, konkretnych projektów w dziedzinie współpracy kulturalnej. Będzie to także okazja, aby przygotować obchody Dni Kultury Ukraińskiej w Polsce, które mają się odbyć w przyszłym roku. Tym razem Opolanie będą mogli zobaczyć to, co w ukraińskiej kulturze najbardziej wartościowe, najpiękniejsze, czym nasi partnerzy będą chcieli się przed nami pochwalić.

Violetta Ruszczewska

ŻYROWA WŚRÓD NAJŁADNIEJSZYCH EUROPEJSKICH WSI

Bez kompleksów

Tegoroczne podsumowanie konkursu Europejskiej Nagrody Odnowy Wsi odbyło się w austriackim regionie Großes Walsertal. Wśród najwyżżej ocenionych 32 wsi znalazła się polska Żyrowa.

Konkurs rozstrzygany jest raz na dwa lata. Uroczystości wręczenia nagród odbywają się w miejscowości, która w poprzedniej jego edycji zwyciężyła. Wygrywa jeden, pozostali uczestnicy rywalizacji traktowani są równorzędnie. Bo zaszczytem jest sam udział w konkursie, zmierzenie się z europejską czołówką.

Opolszczyzna, jako jedyne w Polsce województwo jest członkiem Europejskiego Stowarzyszenia Rozwoju Obszarów Wiejskich i Odnowy Wsi (ARGE). Na tegorocznym posiedzeniu rady (odbywało się ono przed oficjalnym ogłoszeniem wyników konkursu), reprezentujący Opolszczyznę, członek Zarządu Województwa, **Edward Cybulka**, zaproponował, by w przyszłym roku zorganizować podróż studijną po naszym regionie i pokazać efekty odnowy wsi - przede wszystkim tym krajom członkowskim, które dopiero od maja br. są członkami Unii Europejskiej. Natomiast w 2007 roku na Opolszczyźnie mogłaby się odbyć międzynarodowa konferencja „Odnowy wsi”. Obie propozycje zostały przyjęte z dużym zainteresowaniem.

Austriacy udowodnili, że bycie gospodarzem europejskich uroczystości jest okazją nie tylko, by się zaprezentować na szerszym forum. Ale także nieźle zarobić. Na europejskiej imprezie zyskały przede wszystkim miejscowe pensjonaty i gastronomia.

Region Walsertal (uroczystości odbywały się 60 km od Jezio-



Opolska delegacja z dyplomami Europejskiej Odnowy Wsi. Od lewej: Jerzy Szoltysek, tłumacze, Helga Bieniusa, sołtys Józef Wilczek oraz wicemarszałek Edward Cybulka.

ra Bodeńskiego), to szereg malowniczo położonych miasteczek i wsi alpejskich, nastawionych na turystykę i przetwórstwo rolnospożywcze.

Prawie każdy dom dysponuje kilkoma pokojami, gdzie turysta znajdzie nocleg. Prawie przy każdym domu znajduje się gospodarstwo rodzinne. Wszystko zadbane, odnowione, ukwiecone.

Większość miejscowych gospodarzy - jak wyjaśniano w czasie pobytu - od późnej wiosny do jesieni przenosi się z dobytkiem w wyższe partie gór do letnich domostw. Tam wypasane jest bydło. Prowadzenie wypasu „z doskoku” byłoby niemożliwe, bo wędrownka w jedną stronę zajmuje często kilka godzin.

W regionie zawiązała się kilka lat temu grupa producencka, która specjalizuje się w wytwarzaniu serów. Działają cztery nowoczesne serownie, które - co ważne - mają zbyt na swoje produkty. Największym powodzeniem cieszą się sery z najwyższej półki, które trafiają

do najbardziej ekskluzywnych delikatesów. Te, o uproszczonej technologii, sprzedawane są w najbliższej okolicy. Urządzenia do produkcji są najnowszej generacji, ale sposób dostarczania ciepła do serowni tradycyjny - pali się drewnem. Każdy dostawca mleka proporcjonalnie do ilości oddawanego surowca dostarcza odpowiednią ilość kubików opalu.

Niemal cały region zaliczany jest do tzw. parku biosfery. Jest to gwarancja, że wszelkie produkty będą ekologiczne i zdrowe. Interes można zrobić prawie na wszystkim - miejscowe gospodynie zbierają zioła i kwiaty, sporządzają z nich nalewki, herbatki, napary. Regionalną pamiątką jest (kosztujący ok. 40 euro) zestaw turystyczny składający się z gustownego kuferka, w którym można znaleźć pęto (oczywiście ekologicznej) wędliny, kawałek ekologicznego sera, torebkę herbaty ziołowej oraz butelkę nalewki (ekologiczną niewątpliwie, choć obdarzoną sporą ilością procentów).

Maria Szylska



KAMIEŃ ŚLĄSKI

Laureat tegorocznego konkursu „Piękna wieś opolska 2004”. gościł samorządowców z całego województwa. Najpierw był spacer po najciekawszych zakątkach tej miejscowości, potem oficjalne podsumowanie konkursu w nowo powstałej części sanatoryjnej. Laureaci gratulowali gospodarzom zwycięstwa i zapowiadali, że w następnych latach pokażą na co ich stać.

REGIONALNE ŚWIĘTO EDUKACJI

Nagrody dla prymusów

Jak co roku marszałek województwa opolskiego z okazji Święta Edukacji Narodowej przyznał nagrody regionalne osobom, które w nauce i oświacie odnoszą znaczące sukcesy.

„Inwestowanie w wiedzę, to inwestowanie w naszą przyszłość - stwierdził marszałek Grzegorz Kubat, zachęcając młodych ludzi, by zdobywali gruntowne wykształcenie, które pozwoli im bez kompleksów zdobywać najbardziej prestiżowe stanowiska i urzędy w naszym regionie, Polsce i Europie.

System wyróżnień, które co roku są przyznawane, promuje najlepszych nauczycieli, którzy otrzymują Nagrody Marszałka Województwa, uczniów i studentów (także tych uczących się poza województwem), którzy za wysokie osiągnięcia w nauce i pracach naukowych otrzymują stypendia oraz uczniów-laureatów konkursów, olimpiad i przeglądów szczebla ponadregionalnego, których honoruje się nagrodą "Prymus Opolszczyzny".

Najdłuższą historię ma Nagroda Marszałka Województwa, bowiem przyznawana jest od lat sześciu.

W tym roku Nagrodę Marszałka Województwa Opolskiego otrzymało pięć osób:

- **dr Jan MAJEWSKI**, nauczyciel Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego w Brzegu (prowadzi badania naukowe z geografii Opolszczyzny i dydaktyki geografii, jest autorem 450 publikacji poświęconych problematyce opolskiej oraz współorganizatorem Okręgowej Olimpiady Geograficznej i Nautologicznej);

- **Waldemar LANKAUF**, nauczyciel Publicznego Gimnazjum w Walcach (prowadzi szkolną grupę teatralną "Ogród wyobraźni", jest autorem trzech programów edukacyjno-wychowawczych, bierze udział w pracach Towarzystwa Kultury Teatralnej w Opolu oraz w jury wojewódzkich konkursów teatralnych);

- **Eryk RIPPEL**, nauczyciel Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Kazimierza Gzowskiego w Opolu (nagroda za sukcesy uczniów na szczeblu ogólnopolskim w Olimpiadzie Wiedzy i Umiejętności Budowlanych oraz realizację programu inwentaryzacji zabytków sakralnych regionu oraz współorganizację wystawy, która prezentowała te zabytki);

- **Paweł SERAFINOWICZ**, nauczyciel Publicznej Szkoły Podstawowej nr 3 w Zdzeszowicach (nagroda przyznana za licz-



Stypendium marszałka odbiera Anna Dominiak, studentka Uniwersytetu Opolskiego.

ne sukcesy uczniów na olimpiadach sportowych na szczeblu ogólnopolskim, kilkuletnią opiekę nad młodzieżową radą miasta i sejmikiem dziecięco-młodzieżowym województwa opolskiego, organizację Powiatowej Olimpiady Sprawnościowej dla Osób Niepełnosprawnych);

- **dr Zygmunt KASPERSKI**, prorektor ds. organizacyjnych Politechniki Opolskiej (nagroda za systematyczną, społeczną współpracę w tworzeniu regionalnych dokumentów określających kierunki rozwoju oświaty w województwie oraz aktywną działalność w Radzie Kształcenia Ustawicznego).

NAGRODY WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

dla pracowników pedagogicznych szkół i placówek (nagroda wręczana jest od 2000 roku). W tym roku otrzymali ją:

- **Jadwiga WIŚNIEWSKA**, dyrektor Zespołu Szkół im. Janusza Korczaka w Prudniku (m. in. współautorka programu nauczania w zawodach opiekunka dziecięca i asystent osoby niepełnosprawnej, wydawca monografii szkoły);

- **Maria SZYMCAK-WOREK**, kierownik szkolenia praktycznego w Medycznym Studium Zawodowym w Kędzierzynie-Koźlu (nagroda przyznana za współpracę ze środowiskiem lokalnym, organizowanie akcji promujących zdrowie, prowadzenie wolontariatu);

- **Lesław TOMCZAK**, dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Informatycznego i Politechnicznego w Opolu (nagroda za uczynienie z WODiP nowoczesnej placówki doskonalenia nauczycieli, cieszącej się dobrą opinią na terenie kraju);

- **Wiesław MAZUR**, wicedyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Opolu (nagroda za m. in. opracowanie warsztatów "Prawa ucznia w szkole", zorganizowanie cyklu seminariów dla nauczycieli na temat stosunków polsko-niemieckich).

STYPENDIUM MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO dla uczniów (słuchaczy i studentów). Przyznawane jest od lat trzech. Wynosi 300 złotych i jest wypłacane przez dziesięć miesięcy. Pieniądze pochodzą w budżetu województwa opolskiego Stypendiami honoruje się najlepszych i najzdolniejszych studentów, osiągających nie tylko wysokie wyniki w nauce, ale też mających pierwsze sukcesy naukowe. W tym roku otrzymali je:

- **Anna DOMINIAK**, studentka Uniwersytetu Opolskiego (średnia ocen 4,83, zdobywczyni I miejsca w regionalnym etapie konkursu na Najlepszego Studenta Rzeczpospolitej Polskiej, pomysłodawczyni nowych technik wpływu społecznego - tzw. wabików uwagi);

- **Marek SZLADOWSKI**, student Uniwersytetu Opolskiego (średnia ocen 4,74, pracuje w studenckim naukowym kole literackim oraz kole naukowym Radioców "Emiter", uczestnik i współorganizator wielu sesji naukowych);

- **Paweł SKUCZYŃSKI**, student Uniwersytetu Warszawskiego (średnia ocen 4,71, autor wielu publikacji i referatów prawnych ogłoszonych na konferencjach naukowych, członek założyciel Studenckiego Stowarzyszenia Etyki Prawniczej);

- **Marcin ROMANOWICZ**, student Uniwersytetu Warszawskiego (średnia ocen 4,81, uczestnik wielu seminariów naukowych, autor wykładu "Amor Dei", członek koła naukowego Wydziału Prawa i Administracji UW).

NAGRODA MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

"Prymus Opolszczyzny" - dla uczniów i studentów za wybitne osiągnięcia służące promocji regionu. W tym roku przyznana została po raz trzeci.

GRUPA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH:

- **Anna JUREK**, uczennica Publicznej Szkoły Podstawowej

nr 3 w Brzegu za zajęcie IV miejsca w XIX Ogólnopolskim Konkursie Krasomówczym Dzieci Szkół Podstawowych;

- **Marek GOŁĄBEK**, uczeń Publicznej Szkoły Podstawowej nr 3 w Brzegu za zajęcie I miejsca w Ogólnopolskim Konkursie Młodych Artystów oraz w eliminacjach do Światowego Konkursu Młodych Artystów FAI;

- **Katarzyna KUCZMA**, uczennica Publicznego Gimnazjum w Izbieku za zajęcie IV miejsca w I Ogólnopolskim Konkursie "Multitest" z języka polskiego;

- **Marcin SKÓRA**, uczeń Publicznego Gimnazjum w Izbieku za zajęcie III miejsca w I Ogólnopolskim Konkursie "Multitest" z matematyki.

UCZNIOWIE GIMNAZJÓW

- **Ewa HUREK**, uczennica Publicznego Gimnazjum w Izbieku za zajęcie VII miejsca w finale ogólnopolskim Konkursu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego;

- **Tomasz GRAJCAR**, uczeń Publicznego Gimnazjum nr 6 w Opolu, w łyżwiarstwie figurowym za zajęcie I miejsca w Międzynarodowych Zawodach o Puchar Torunia, III miejsca w X Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży w Sportach Zimowych Śląska 2004;

- **Natalia GRAJCER**, uczennica Publicznego Gimnazjum nr 6 w Opolu w shorttracku za zajęcie I miejsca w X Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży w Sportach Zimowych, mistrzyni Polski seniorek na 500 m, dwukrotnie II miejsce w Ogólnopolskich Zawodach Rankingowych w Sanoku i Opolu;

- **Piotr SOWIŃSKI i Tymoteusz SIWIAK**, uczniowie Publicznego Gimnazjum nr 3 w Opolu, laureaci Ogólnopolskiego Konkursu Historycznego "Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego w latach 1922-1945. Od traktatu Ryskiego do Układu Poczdamskiego";

- **Krzysztof BURATYŃSKI**, uczeń Publicznego Gimnazjum nr 2 oraz Państwowej Szkoły Muzycznej I st. za zajęcie I miejsca w I Polsko-Niemieckim Turnieju Pianistycznym, nagroda specjalna dla "Największej Indywidualności Artystycznej" tego turnieju;

- **Sylwia MICHALIK**, uczennica Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st. w Opolu za zdobycie II nagrody w Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym dla Młodych Pianistów w Rzymie, II nagroda w III Ogólnopolskim Konkursie Muzyki

Kameralnej "Kameralistka Fortepianowa";

- **Oliwia GRABOWSKA**, uczennica Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st. w Opolu za zajęcie II miejsca w XVII Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. J.S. Bacha w Gorzowie Wielkopolskim.

SZKOŁY

PONADGIMNAZJALNE:

- **Maciej KRASUCKI i Marek KRĘŻAŁEK**, uczniowie Zespołu Szkół Elektrycznych w Opolu za zajęcie III miejsca na szczeblu centralnym w Turnieju Młodych Mistrzów Techniki oraz za zajęcie I miejsca na szczeblu centralnym w Ogólnopolskim Konkursie Technik 2004;

- **Tomasz ŁUKASZEWICZ**, uczeń Zespołu Szkół Elektrycznych w Opolu za zajęcie I miejsca na szczeblu centralnym Turnieju Młodych Mistrzów Techniki;

- **Łukasz GARNCAREK**, uczeń II LO w Opolu, laureat XXXVI Małej Olimpiady Matematycznej, drużynowo II miejsce w Dolnośląskich Meczach Matematycznych, drużynowo III miejsce w XV Międzynarodowym Konkursie "Matematyka bez granic";

- **Daniel FELDER**, uczeń II LO w Opolu, laureat XII Olimpiady Nautologicznej, drużynowo II miejsce w Dolnośląskich Meczach Matematycznych, drużynowo III miejsce w XV Międzynarodowym Konkursie "Matematyka bez granic";

- **Michał LUDEWICZ**, uczeń III LO w Opolu, laureat XLV Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, laureat Ogólnopolskiego Konkursu "Polska w NATO";

- **Kazimierz TYCZYŃSKI**, uczeń Zespołu Szkół Sportowych w Nysie za zajęcie 13 miejsca drużynowo w Mistrzostwach Europy w Ljublanie, 2 srebrne medale w finale ćwiczeń na koniu z lękami i w finale ćwiczeń na drążku, członek kadry narodowej juniorów w gimnastyce sportowej na rok 2004;

- **Jakub BOGDZIEWICZ**, uczeń zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. K. Gzowskiego w Opolu, laureat XVII edycji Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Budowlanych;

- **Ewelina BURDZY**, uczennica Zespołu Szkół Mechanicznych w Namysłowie, laureatka Ogólnopolskiego Konkursu Matematycznego "Euklides" w kat. klas II - III miejsce.

GRUPA STUDENTÓW:

- **Katarzyna TRAWKA**, studentka Uniwersytetu Opolskiego, zwyciężczyni w ogólnopolskim przeglądzie studenckich badań naukowych - Młody Naukowiec 2003 roku.

Szył

62 MILIONÓW EURO NA WODĘ I KANALIZACJĘ

Rusza ISPA

Do końca 2007 roku w sześciu podopolskich gminach oraz dziewięciu dzielnicach Opola rozwiązany zostanie problem wody pitnej i kanalizacji.

Wiosną 2005 roku rusza program ISPA. Nie bawem wyłoniony zostanie wykonawca inwestycji.

- Firmy wykonawcze wykupiły u nas 24 komplety dokumentacji, ale ostatecznie wpłynęło do komisji przetargowej osiem ofert. Teraz sprawdzamy, czy ci, którzy zgłosili się do przetargu, spełniają postawione przez nas warunki - wyjaśnia Stanisław Tyka, naczelnik Biura Projektu ISPA. - Rozbieżności pomiędzy zaproponowaną ceną usługi są ogromne: od 38 do 87 mln złotych.

W ramach Europejskiego Funduszu Spójności ISPA zrealizowany zostanie projekt pod nazwą "Poprawa jakości wody w Opolu". Tak naprawdę jego zakres jest znacznie szerszy. Oprócz Opola uczestniczą w inwestycji sześć podopolskich gmin: Chrzastowice, Dąbrowa, Lubniany,

Komprachcice, Prószków i Tarnów Opolski. Zyskają one w najbliższych kilku latach nowoczesną sieć kanalizacyjną, poprawi się też jakość wody pitnej. Dla wielu mieszkańców oznacza to duży skok cywilizacyjny i podniesienie standardu życia. Uzbrojenie terenu w nowoczesną sieć kanalizacyjną sprawi też, że wzrośnie jego atrakcyjność inwestycyjna. To najbardziej namacalne i doraźne efekty ISPY.

Te długofalowe, to ochrona zasobów zbiornika wód podziemnych GZWP 333 Opole - Zawadzkie, który znajduje się na terenie województwa opolskiego i śląskiego i należy do najbogatszych pod względem zasobności wody zbiorników w Polsce - obejmuje swym zasięgiem ok. 1.035 km kwadratowych powierzchni.

- Zagroženiem dla zbiornika - wyjaśnia naczelnik Tyka - są właśnie te, nieskanalizowane obszary w Opolu i jego sąsiedztwie. Ponieważ ścieki łatwo przenikają przez warstwy wapienne jakoś wody ze zbiornika ulega stałemu pogorszeniu.

Całość zadania (patrz ramka) kosztować będzie 62.337 tys. euro. 65 procent tej kwoty (40,5 mln euro) stanowią pieniądze z Unii Europejskiej. Pozostałe 35 procent pochodzą z budżetów gminnych i pożyczek inwestycyjnych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu.

ISPA na Opolszczyźnie rodziła się w bólach i z dużym poślizgiem czasowym. W Biurze Projektu zapewniają, że opóźnienia zostaną nadrobione. Pierwszy etap robót rozpocznie się na początku przyszłego roku, następnie choć ruszą kilka miesięcy później, prowadzone będą równolegle.

ISPA podzielona na zadania

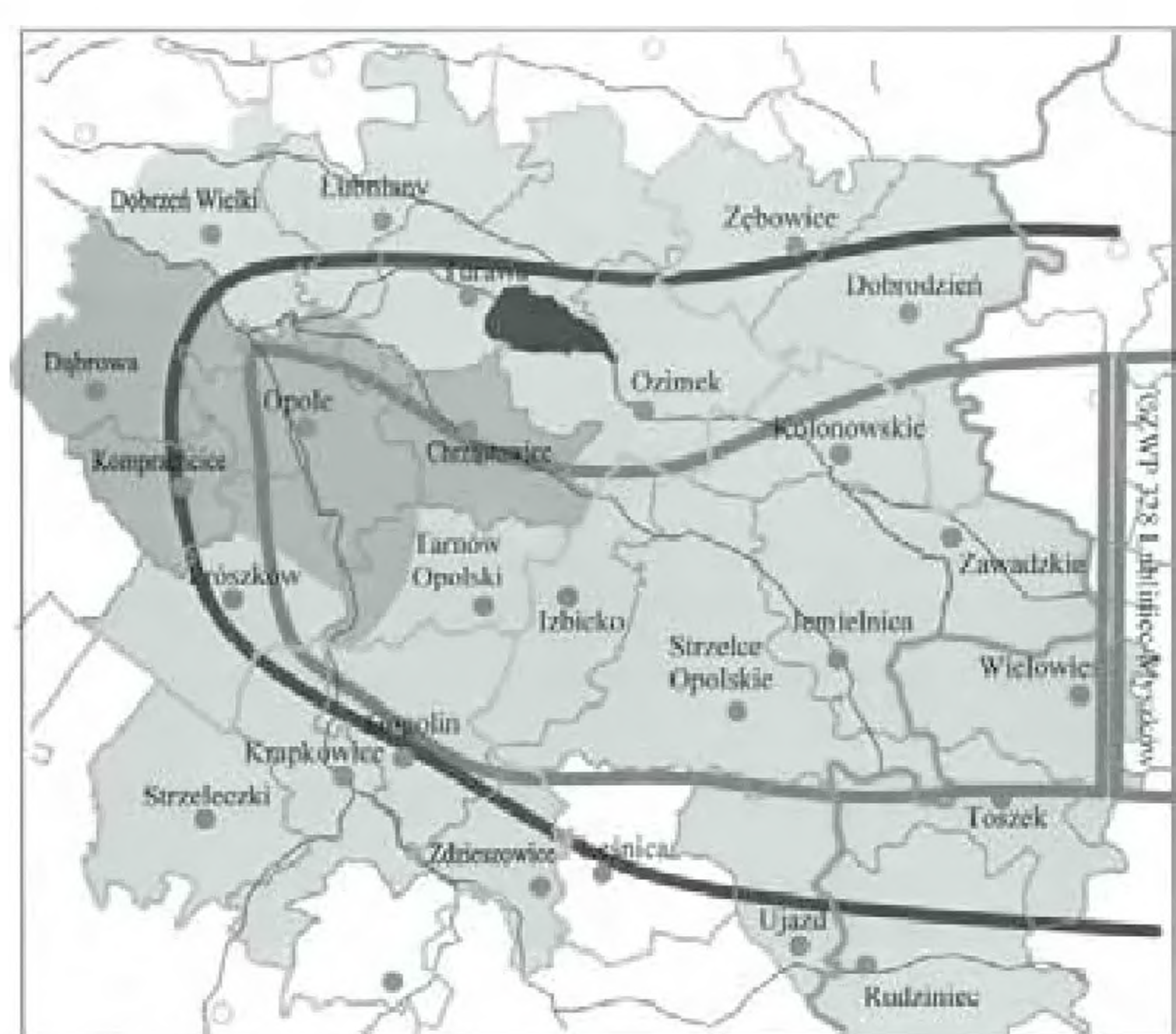
I etap: Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Folwark, Chrzostowice, Chmielowice, Żerkowice, Komprachcice-Osiny, Polska Nowa Wieś (91.737 m);

II etap: Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Chrzastowice, Dębska Kuźnia, Przywory, Kąty Opolskie oraz dzielnice Opola: Grotowice, kolektora ściekowego „K” w Opolu, ujęć wodnych i zbiorników retencyjnych na stacji uzdatniania wody Grotowice (80.377 m.);

III etap: Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Wrzoski-Chrząstocina, Karczów, Chrząstocina-Mechnice, Dąbrowa-Ciepielowice, Sławice oraz w dzielnicach Opola: Półwieś, Bierkowice (125.540 m.);

IV etap: Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Kępa, Luboszyce, Biadacz oraz w dzielnicach Opola: Groszowice, Malina, Gosławice, Nowa Wieś Królewska, Zakrzów-Wróblin; magistrali wodociągowej „Południe” w Opolu (135.488 m.).

Szył



Legenda:

- Granica zbiornika GZWP 333
- Granica ochrony zbiornika GZWP 333
- Granica województwa
- Granica powiatu
- Granica gminy
- Faza I - Projekt realizowany w ramach ISPA 2001
- Faza II - Projekt zgłaszany do dofinansowania z Funduszu Spójności

Nasz człowiek w Związku Województw RP



RYSZARD GALLA, wicemarszałek województwa opolskiego i zarazem radny MN, został przewodniczącym Komisji ds. Monitorowania Środków Unijnych Związku Województw RP. Komisja zebrała się po raz pierwszy 23 września br. w Warszawie. Zasiadają w niej przedstawiciele wszystkich województw. Celem działania komisji będzie doskonalenie procedur związanych z wydatkowaniem pieniędzy unijnych, poprzez wymianę doświadczeń regionów z prowadzonych działań.

(VR)

OPOLSKIE WIADOMOŚCI REGIONALNE

E-mail: redakcja@umwo.opole.pl

Redakcja: 45-082 Opole, ul. Piastowska 14 (budynek Urzędu Marszałkowskiego), pokój 629, tel: 4524-332

Redaktor naczelny: Maria Szyłska

Zastrzegamy sobie prawo skracania nadesłanych tekstów.

Materiałów nie zamówionych nie zwracamy.

www.umwo.opole.pl/gazeta regionalna

Wydawca: Samorząd Województwa Opolskiego, 45-082 Opole, ul. Piastowska 14.

Skład: Pracownia Komputerowa „Virtual” sc, Zawada, ul. Krótka 14. Druk: Drukarnia Pro Media, Opole, ul. Składowa 4.

REKLAMA



ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu
Zaprasza na bezpłatne 2-dniowe szkolenie
„Przygotowanie projektów w ramach działań 2.1, 2.3 i 2.4 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego”
przedstawicieli instytucji uprawnionych do aplikowania w ramach ww. działań, którymi są:

1. Jednostki samorządu terytorialnego lub jednostki organizacyjne wykonujące zadania jednostek samorządu terytorialnego
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów).
3. Jednostki organizacyjne podległe Wojewodzie (w tym Ośrodki Doradztwa Rolniczego) oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Brwinowie wraz z oddziałami i regionalnymi centrami doradztwa rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich)
4. Szkoły wyższe.
5. Organ założycielski w przypadku szkół ponadgimnazjalnych niepublicznych mających uprawnienia szkoły publicznej.
6. Organy prowadzące szkoły ponadgimnazjalne w przypadku ponadgimnazjalnych szkół publicznych.
7. Placówki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych.
8. Organizacje pozarządowe mające w zadaniach statutowych promocję i wspomaganie edukacji.
9. Organizacje pozarządowe specjalizujące się w pomocy osobom poszukującym pracy i bezrobotnym
10. Samorządy gospodarcze i zawodowe.
11. Jednostki naukowe.
12. Poradnie psychologiczne - pedagogiczne (w tym poradnie specjalistyczne).
13. Instytucje rynku pracy w zakresie realizowanych działań:
 - publiczne służby zatrudnienia,
 - Ochotnicze Hufce Pracy (OHP),
 - agencje zatrudnienia,
 - instytucje szkoleniowe,
 - instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia),
14. Wojewódzkie Urzędy Statystyczne.
15. Pracodawcy

Szkolenie poprowadzi akredytowany trener Krajowego Ośrodka Szkoleń z Europejskiego Funduszu Społecznego (KOSZS).

Miejsce szkolenia: Centrum Szkoleniowe - Doradczce, ul. Oleska 127, Opole

Formularz zgłoszenia należy pobrać ze strony internetowej www.wup.opole.pl.

Bliższych informacji udziela Punkt informacji o Europejskim Funduszu Społecznym ul. Głogowska 25c, pokój 22, w godzinach 7.30-15.30, pod numerem infolinii 0801 800 137* lub 44 16 754, email: efs.p18@wup.opole.pl

* opłata za połączenie jak za jedną jednostkę taryfikacyjną niezależnie od czasu trwania połączenia.



Ogłoszenie i szkolenie są współfinansowane ze środków Unii Europejskiej



ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego



Ogłoszenie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej

Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu jako instytucja wdrażająca Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006
Ogłasza konkurs otwarty*
na nabór wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego dla Priorytetu II ZPORR dla Działania:

- 2.1 Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie.
- 2.3 Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa.
- 2.4 Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacji.

Uprawnione podmioty do składania wniosku są wymienione w **Uzupełnieniu Programu ZPORR**. Dokument ten jest dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki i Pracy pod adresem: www.zporr.gov.pl

Weryfikacja formalna nastąpi w ciągu 14 dni kalendarzowych po dniu złożenia wniosku. Weryfikacja merytoryczna nastąpi w dniu posiedzenia Komisji Oceny Projektów (KOP). Posiedzenia KOP zostały zaplanowane:

dla Działania 2.1.10 XI 2004r.
dla Działania 2.3.17 XI 2004r.
dla Działania 2.4.17 XI 2004r.

Wyniki konkursu będą ogłaszane sukcesywnie na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu pod adresem: www.wup.opole.pl

Dokumenty dla ubiegających się o dofinansowanie należy składać w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu ul. Głogowska 25c, Punkt Informacji o EFS pokój 22, zgodnie z dokumentacją konkursową, która jest dostępna na stronie internetowej WUP Opole pod adresem www.wup.opole.pl

Wnioski są przyjmowane od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30 - 15.30

Wnioski należy wypełnić w programie „Generator wniosków” w wersji nie starszej niż 2.0.2.18. Program należy pobrać ze strony www.wup.opole.pl

Szczegółowe informacje o zasadach przygotowania i składania wniosków o pomoc finansową do wyżej wymienionych Działów ZPORR znajdują się w **Uzupełnieniu Programu ZPORR**.

Pytania prosimy kierować na adres: e-mail: efs.p18@wup.opole.pl lub telefonicznie: infolinia 0801 800 137** lub (0 77) 44 16 754

* Dopuszcza się wcześniejszy termin zamknięcia konkursu w przypadku wyczerpania środków.

** opłata za połączenie jak za jedną jednostkę taryfikacyjną niezależnie od czasu trwania połączenia.





ZAPROSZENIE DO WSPÓŁPRACY
Centrum Obsługi Inwestora poszukuje terenów inwestycyjnych oraz zabudowań przemysłowych i biurowych.
Zainteresowanych sprzedażą lub dzierżawą w/w obiektów prosimy o kontakt:

Agencja Rozwoju Opolszczyzny S.A., Pl. Wolności 5
tel. (0-77) 4540247/48 e-mail: coi@aro.pl

Z naszych baz danych korzysta większość inwestorów zagranicznych zainteresowanych Opolszczyzną



Projekt współfinansowany ze środków Kontraktu Województwa Opolskiego na rok 2004
Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

KUNIÓW NIE OSIADA NA LAURACH

Gotowi na wszystko

Energiczny, pełen zapału, z tysiącem pomysłów i marzeń. To, co planuje potrafi zamienić w rzeczywistość i jeszcze porwać za sobą ludzi.

Stanisław KONARSKI, rocznik 1961, sołtys Kuniowa, niedużej wioski w sąsiedztwie Kluczborka, działaczem społecznym stał się trochę z przypadku. Energii - jak mówi - nigdy mu nie brakowało. Wyposażał dom, uprawiał niewielkie pole i przydomowy ogródek, zaliczał kolejne turnusy jako maszynista na PKP. Niejednego taki życiowy rozkład w pełni by zadowolili. Konarskiego zaczęło nosić. Najpierw działał w radzie parafialnej. Z niezłym skutkiem. W ciągu sześciu lat mała społeczność Kuniowa wybudowała kaplicę pogrzebowo-cmentarną i wyremontowała kościół. Na sam dach poszło 40 tysięcy dachówek i dwie tony miedzi.

SCHEDA

Kiedy zmarł poprzedni sołtys, Jan Sokołowski, ludzie nie mieli wątpliwości, kto powinien objąć po nim schedę. Tak w 1998 roku Stanisław Konarski po raz pierwszy został sołtysiem. Chyba niezłym, skoro w tegorocznym konkursie "Piękna wieś opolska", Kuniów ze swym wiejskim domem kultury, zdobył drugie miejsce w województwie, niewiele ustępując zwycięzcom z Pilszcza.

- *Od dawna chcieliśmy taką placówkę utworzyć, ale nie było gdzie - mówi sołtys. - Okazja się nadarzyła, gdy w budynku szko-*



Stanisław Konarski - sołtys i marzyciel-realista.

ły podstawowej zwolniło się służbowe mieszkanie.

Miał się odbyć tylko niewielki remont, a okazało się, że pomieszczenia wymagają gruntownej modernizacji. Do wymiany nadawała się instalacja elektryczna, wodna, centralnego ogrzewania.

- *Założyliśmy nowe grzejniki, ściany pokryliśmy gładzią i pomalowali, doszło dodatkowe oświetlenie, sieć komputerowa, nowe drzwi wejściowe, podłogi, rolety antywłamaniowe, nowe meble do biblioteki, czytelnia i sali komputerowej - wylicza Stanisław Konarski.*

Powstał nowoczesny obiekt, w którym mieści się biblioteka wyposażona w komputer z czytnikiem na karty magnetyczne oraz z programem SOWA włączonym w sieć internetową. Dyżury w bibliotece pełnią społecznie mieszkańcy wsi według ustalonego grafiku. Obok jest skomputeryzowana czytelnia z dostępem do wydawnictw multimedialnych, w sąsiedztwie

sala komputerowa na pięć stanowisk, wspaniały bilard oraz sala gier. Dom tętni życiem od popołudnia do późnych godzin. Do bilardu i komputerów trzeba robić zapisy.

BABCIA DZIĘKUJE

W lecie do jednej z mieszkańek Kuniowa przyjechał wnuczek z Niemiec. Chłopiec nie krył, że taki przyjazd wcale mu się nie uśmiecha, bo "co będzie robił na wsi". A jednak szybko nawiązał kontakt z rówieśnikami, od komputera trudno go było odciągnąć. Do domu za bardzo nie chciał wracać. Wdzięczna babcia zadeklarowała, że pokryje zakup jeszcze jednego stanowiska komputerowego.

Tymczasem sołtys Konarski już snuje dalsze plany:

- *Nad mieszkaniem, które dopiero co zostało zaadaptowane, jest poddasze szkoły - prawie 300 metrów kwadratowych. Zrobimy tam aulę, kółka zainteresowań, część gościmmo-hotelową, bo przecież coraz więcej osób do nas przyjeżdża.*

Skąd pieniądze? - *Jak zwykle. Zarabiamy na imprezach plenerowych, większość prac wykonamy własnymi siłami, trochę pomoże gmina, trzy tysiące mamy za Odnowę wsi.*

KUŹNIA I PIEKARNIA

Przed szkołą stoi stary budynek gospodarczy, kiedyś mieściły się tam ubikacje i chlewiki. Konarski już planuje, by go gruntownie wyremontować i zrobić w nim starą kuźnię, izbę regionalną oraz piekarnię.

- *Ludzie będą przyjeżdżać rowerowymi, pokażemy im jak się kiedyś chleb wypiekało, jak pracował kowal - marzy sołtys.*

Na kowala też pan Stanisław ma pomysł - w Chocianowicach jest kuźnia rodziny Turków. Z seniorem rodu, Konarski pojechał na zawody kowali do Zakopanego i dopiero tam przekonał się, jakim poważaniem cieszy się opolski rzemieślnik. W ciągu dwóch dni ponawiały kontakty, zadeklarował, że europejskie zawody kowali odbędą się w Kuniowie. Jak dobrze pójdzie to już w sierpniu przyszłego roku.

Jakby tego było mało sołtys chce wykorzystać kolejowe nieczynne obiekty. Już się zabiera za pisanie projektu "Szlakiem byłych nastawni i stacyjek"

- *W tej najbliższej Kuniowa - marzy - zrobimy muzeum kolejnictwa. Koledzy z pracy obie-*



Mało która miejska biblioteka może się pochwalić takim wyposażeniem, jak kuniowska.

cali, że podarują modele wagonów i lokomotyw. Niejeden ma w domu mapy, czapki, odznaki, lizaki dyżurnych ruchu. Ekspонатów więc nie zabraknie. W końcu w sąsiedztwie Kluczborka mieszka około 300 czynnych i w stanie spoczynku kolejarzy.

Plan takiego szlaku byłby taki: najpierw zwiedzanie nastawni, potem rowery załaduje się do kolejowej drezyny i pojedzie do Szumiradu, tam grill i powrót do Kuniowa.

WIEŚ ZARABIA NA MASÓWCE

Sołtysa w poczynaniach wspiera rada sołecka, zachęca do działania żona Jolanta. Bez tego wsparcia niewiele by wyszło. Konarski ma tyle entuzjazmu, że trudno mu odmówić. Ostatnio wymyślił internet w każdym domu. I oto Adam Fudali, inżynier informatyk i

Rafał Kowalczyk, student czwartego roku informatyki, zakładają społecznie we wsi internet zasilany falami radiowymi. - *Jest najtańszy - przekonuje sołtys. - Anteny założyliśmy na kościele, nie ma problemu z odbiorem, bo domy są położone wzdłuż jednej ulicy. Już jedenaście domostw zostało podłączonych.*

Wieś wyspecjalizowała się w obsłudze imprez plenerowych - ma swój sprzęt nagłaśniający, grilla gastronomicznego, ławo-stoły. Na jego wypoczynieniu udaje się trochę na potrzeby sołeckie zarobić. Ale sołtys ma też świadomość, że za jakiś czas duże imprezy plenerowe mogą stać się niemożliwe. Ludzie będą poszukiwać innych form relaksu i odpoczynku. Jeśli zechcą sięgnąć do korzeni, do śląskiej tradycji, to Kuniów jest na to gotowy.

Maria Szyłska



Stanowiska komputerowe w nowym domu kultury oblegane są przez młodzież.



Sala bilardowa z profesjonalnym wyposażeniem.